

KANTİTATİF YAPI-ETKİ İLİŞKİLERİ ANALİZİNDE KULLANILAN FİZİKOKİMYASAL PARAMETRELER (*QSAR PARAMETRELERİ*)

Hansch Analizleri

>> Fizikokimyasal Parametreler

HİDROFOBİK PARAMETRELER

Sembolü

Partisyon Katsayısı

$\log P$

Pi Sübstitüent Sabitesi

π

Sıvı-Sıvı Kromatografi Dağılım Katsayısı

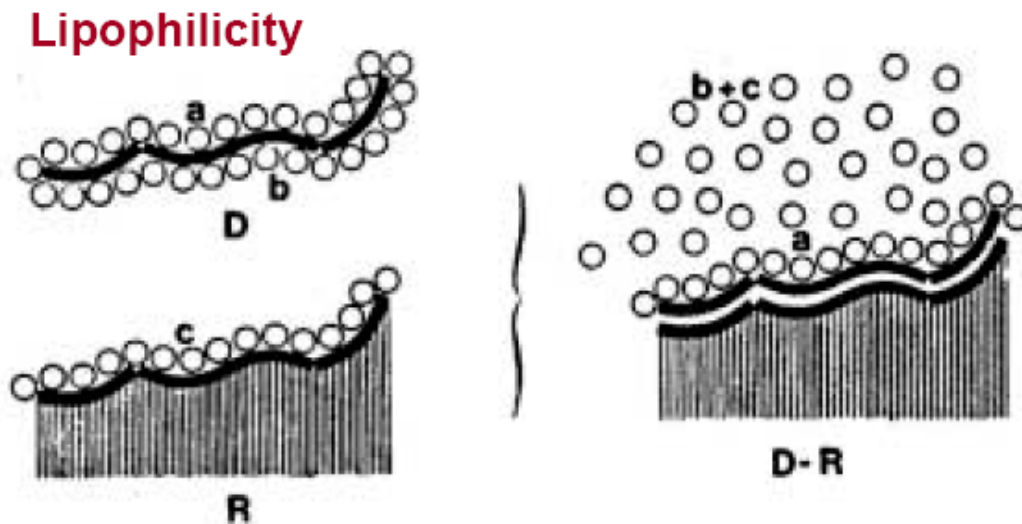
R_M

Hidrofobik Fragmant Sabitesi

f

Hidrofobik Parametreler

Lipofilik etkinlikler, biyolojik yanıtın ortaya çıkışı sırasında, ilaç etken maddesi bileşiklerin organizmada dağılımı, metabolizması, etki yöresine taşınması ve/veya hedefle etkileşmelerini içeren olaylarda, önemli rol oynarlar.

Hydrophobic interaction between a drug and a binding site at a receptor

Definition of Partition Coefficients

$$P = c_{\text{org}}/c_{\text{aq}} \text{ (n-octanol/water system)}$$

Partisyon Katsayı Sabitesi ($\log P$)

Kimyasal bileşimin organik (lipid) faz ile sulu fazdaki partisyon (ayırılma) katsayısını tanımlayan P 'nin logaritmik değeridir.

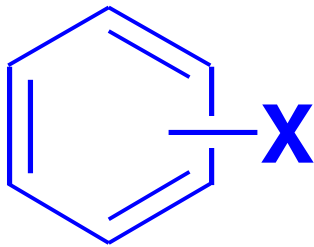
$$P = C_{(\text{organik})} / C_{(\text{su})}$$

$$\log P = \log C_{(\text{organik})} / \log C_{(\text{su})} = \log P = \log C_{(\text{organik})} - \log C_{(\text{su})}$$

*Partisyon katsayısı hesaplanmasında **n-oktanol / su** sisteminin biyolojik verilerle oluşturulan korelasyonlar gözönüne alındığında en uygun olduğu saptanmıştır.*

Pi Aromatik Sübstitüent Sabitesi (π)

1962 Hansch

$$\log P_{AR-X} = \pi_X + \log P_{AR-H}$$

$$\pi_X = \log P_{AR-X} - \log P_{AR-H}$$

Kantitatif yapı-etki ilişkileri analizlerinde moleküllerin tek tek $\log P$ değerlerinin saptanarak kullanılması yerine π aromatik sübstitüent sabitesi değerlerinin yer alması uygulama açısından daha pratiktir.

Hansch Analizleri

>> Fizikokimyasal Parametreler

ELEKTRONİK PARAMETRELER

İyonizasyon sabitesi

Sigma Aromatik Sübstitüent Sabitesi

Modifiye σ Aromatik Sübstitüent Sabiteleri

σ^0

Sigma Alifatik Sübstitüent Sabitesi

Sübstitüent Rezonans Etkisi

Sübstitüent Alan Etkisi

Sembolü

pK_a

σ_m, σ_p

$\sigma^+, \sigma^-, \sigma_I, \sigma_R,$

σ^*

R

F

Elektronik Moleküler Parametreler

İyonizasyon Sabitesi (pK_a)

İyonizasyon sabitesi (pK_a), organik moleküllerin elektronik özelliklerinin bir fonksiyonu olup bileşiklerin gerek etki yöresine taşınması gerekse de hedefle etkileşmesi ile ilgili olayların çözümlenmesinde önemli bir fizikokimyasal parametredir.

Bazı Sübstitüentler İçin Belirlenen Alan (F) ve Rezonans (R)

Etki Sabiteleri

Sübstitüent	F	R	Sübstitüent	F	R
H	0.00	0.00	COOH	0.33	0.15
F	0.43	0.34	CHO	0.31	0.13
Cl	0.41	-0.15	CF₃	0.38	0.19
Br	0.44	-0.17	CN	0.51	0.19
I	0.40	-0.19	OH	0.29	-0.64
CH₃	-0.04	-0.13	OCH₃	0.26	-0.51
C₂H₅	-0.05	-0.10	OC₂H₅	0.22	-0.44
NO₂	0.67	0.16	NH₂	0.02	-0.68